

Bartosz Sylwestrzak

Wpływ wybranych obszarów współpracy międzynarodowej Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu w latach 2010 – 2012 na efekty kształcenia w uczelni

---

Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii
Obrony Narodowej nr 1(9), 178-198

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

AUTOR

mgr Bartosz Sylwestrzak
acei@interia.pl

WPLYW WYBRANYCH OBSZARÓW WSPÓLPRACY MIĘDZYNARODOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY OFICERSKIEJ WOJSK LĄDOWYCH WE WROCŁAWIU W LATACH 2010 – 2012 NA EFEKTY KSZTAŁCENIA W UCZELNI

Wprowadzenie

Jedną z charakterystycznych cech współczesnego świata jest globalizacja rozumiana jako proces integracji społeczeństw, gospodarek oraz możliwość swobodnego przepływu towarów i usług. Znamionym efektem tego procesu są ponadnarodowe korporacje działające na rynku międzynarodowym, których personel stanowią specjaliści różnych dziedzin. Dzieli ich kraj pochodzenia, wiara, kultura i tradycja a łączy organizacja, dla której pracują i współdziałają w osiąganiu celów tejże organizacji. Porównać do takiej międzynarodowej korporacji można międzynarodowe dowództwa i sztaby wojskowe działające w ramach struktur dowodzenia NATO lub tworzone doraźnie na potrzeby udziału w konkretnej misji wojskowej (np. w Czadzie lub Afganistanie). W skład takich dowództw wchodzi żołnierze krajów biorących udział w misji, którzy szczególnie w przypadku oficerów są absolwentami uczelni i szkół wojskowych. Taka wielonarodowa współpraca jest możliwa w sytuacji znajomości i umiejętności wzajemnego komunikowania, co w dzisiejszej rzeczywistości odbywa się zazwyczaj w języku angielskim. Na ośrodkach szkolenia i kształcenia wojskowego spoczywa obowiązek właściwego przygotowania swoich absolwentów do pracy i służby w takich „międzynarodowych korporacjach” zarówno pod względem merytorycznym, jak i językowym. Stąd też celem niniejszego artykułu w kontekście sytuacji problemowej jest zidentyfikowanie, jaki jest wpływ wybranych obszarów współpracy międzynarodowej na poprawę efektów kształcenia w jednej z polskich uczelni wojskowych przygotowującej przyszłych oficerów i dowódców, między innymi do udziału w misjach pokojowych i stabilizacyjnych. Autor dokonał analizy na przykładzie Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu (WSOWL). Jest to uczelnia wojskowa kształcąca przyszłe kadry oficerskie na potrzeby wojsk lądowych we wszystkich specjalnościach i korpusach osobowych. Kandydatów pozyskuje ona spośród absolwentów szkół średnich, osób legitymujących się wykształceniem wyższym,

a także spośród podoficerów zawodowych, którzy spełniają określone wymogi formalne. Zdecydowana większość absolwentów tej uczelni po promocji na pierwszy stopień oficerski obejmuje stanowiska dowódcze we wszystkich rodzajach wojsk i służb.

Współpraca międzynarodowa Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu w analizowanym okresie ukierunkowana była przede wszystkim na współpracę z uczelniami wojskowymi państw członkowskich NATO, z uwzględnieniem udziału w programie Erasmus¹, a także państw partycypujących w programach partnerskich Unii Europejskiej i NATO. Współpraca ta opierała się głównie na:

- uczestniczeniu w międzynarodowych konferencjach naukowych i seminariach, w tym poświęconych problematyce wdrożenia systemu Erasmus;
- wymianie doświadczeń dydaktycznych w zakresie doboru i kształcenia kadr wojskowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych;
- wymianie doświadczeń w zakresie rozwiązań systemowych dotyczących specjalistycznego przygotowania oficerów do dowodzenia pododdziałami;
- poznawaniu kierunków rozwoju szkolnictwa wojskowego armii innych państw;
- wzajemnym poznawaniu dorobku naukowego i dydaktycznego zagranicznych uczelni wojskowych;
- poznawaniu historii i tradycji uczelni zagranicznych poprzez udział w uroczystościach wojskowych;
- udziale kadry dowódczej i dydaktyczno – naukowej w kursach i szkoleniach prowadzonych w partnerskich uczelniach i szkołach wojskowych poza granicami;
- kierowaniu studentów na szkolenia za granicą z wybranych zagadnień wykraczających poza program kształcenia, a także do udziału w procesie dydaktycznym (w postaci np. zaliczenia semestru na danej uczelni wojskowej).

W latach 2010-2012 wrocławska uczelnia zrealizowała około pięćdziesięciu przedsięwzięć wyjazdowych i przyjazdowych z zakresu współpracy międzynarodowej².

W latach 2010-2012 WSOWL sformalizowała współpracę z wybranymi uczelniami wojskowymi poprzez podpisanie dwustronnych umów partner-

---

¹ Erasmus – program wymiany studentów i nauczycieli akademickich wspierający współpracę międzynarodową szkół wyższych. Uczestniczy w nim 27 krajów Unii Europejskiej oraz Islandia, Lichtenstein, Szwajcaria, Norwegia, Chorwacja i Turcja.

² *Sprawozdanie Rektora – Komendanta z działalności Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych imienia Generała Tadeusza Kościuszki za rok akademicki 2010-2011, Roczne sprawozdanie z działalności Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych imienia Generała Tadeusza Kościuszki w roku akademickim 2011-2012.*

skich (porozumień) określających dokładny zakres tej współpracy. Należały do nich:

- umowa o współpracę z Akademią Wojskową Litwy im. Gen. Jonasa Žemaitisa w Wilnie;
- umowa o współpracę ze słowacką Akademią Sił Zbrojnych im. Gen. Milana Ratislava Stefanika w Liptowskim Mikulaszu;
- umowa o współpracy (*Technical Agreement*) z niemiecką Oficerską Szkołą Wojsk Lądowych w Dreźnie.

Efektom tych porozumień jest ścisła współpraca w zakresie wymiany doświadczeń dotyczących kształcenia kandydatów na żołnierzy zawodowych, realizowanie wspólnych przedsięwzięć szkoleniowych, a także udział w świętach i ceremoniach wojskowych, co przyczynia się do poznania historii, tradycji i ceremoniału wojskowego danego państwa, a także do godnego reprezentowania własnej uczelni poza granicami kraju.

W analizowanym okresie szczególnej intensyfikacji współpraca międzynarodowa Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych nabrała po uzyskaniu Karty Uczelni Erasmusa³. W latach 2011-2012 podpisano z partnerami zagranicznymi ponad dwadzieścia umów dotyczących wymiany nauczycieli akademickich i studentów. Studentom umożliwiło to studiowanie na renomowanych uczelniach europejskich, natomiast nauczycielom akademickim dało możliwość prowadzenia zajęć i odbywania stażów za granicą. Zdecydowana większość wyjazdów dotyczyła studentów cywilnych Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych, jednakże w roku 2012 trzech podchorążych studiów magisterskich uczestniczyło w semestrze zimowym w Zespole Szkół Wojskowych w Saint-Cyr Cotequidan we Francji właśnie w ramach wymiany programu Erasmus.

Od roku 1998 Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych jest także uczestnikiem Konferencji Państw Basenu Morza Bałtyckiego (Baltic Sea Military Academy Conference – BSMAC). Konferencja ta jest corocznym forum wymiany doświadczeń i rozwijania współpracy pomiędzy uczelniami wojskowymi państw nadbałtyckich, w tym również wymiany w ramach programu Erasmus. W roku 2010 wrocławska uczelnia po raz drugi w historii była organizatorem konferencji BSMAC⁴.

Ponadto Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych uczestniczy w innym, cyklicznym przedsięwzięciu międzynarodowym, jakim jest Seminarium Komendantów Europejskich Akademii Wojskowych (European Military Academy Commandants Seminar – EMACS). Jest to również platforma do

---

³ Karta Uczelni Erasmusa – jest dokumentem uprawniającym uczelnie do udziału w programie Erasmus. Jest nadawana przez Komisję Europejską i umożliwia ubieganie się o fundusze na konkretne działania przewidziane w programie (np. wyjazdy studentów, nauczycieli akademickich, organizowanie krótkotrwałych kursów itp.). WSOWL uzyskała ją w 2011 roku.

⁴ Po raz pierwszy WSOWL organizowała Konferencję BSMAC w 2001 roku.

współpracy międzyuczelnianej, aczkolwiek na poziomie komendantów i rektorów uczelni wojskowych państw członkowskich Unii Europejskiej. Powołanie do życia seminarium EMACS miało na celu wypracowanie najbardziej korzystnych koncepcji kształcenia i szkolenia przyszłych kadr oficerskich, a także stałą poprawę i usprawnienie procesu kształcenia w aspekcie nowych zagrożeń oraz nowych technologii będących w użyciu lub planowanych do użycia przez siły zbrojne państw – członków Unii Europejskiej. Konieczne jest więc zapewnienie dzisiejszym studentom, którzy w przyszłości uczestniczyć będą w międzynarodowych operacjach pokojowych i stabilizacyjnych, niezbędnych doświadczeń związanych ze szkoleniem i współpracą w środowisku międzynarodowym.

Współpraca międzynarodowa WSOWL z partnerami zagranicznymi w latach 2010-2012

Jednym z głównych przedsięwzięć z zakresu współpracy międzynarodowej Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych jest udział w Konferencji Uczelni Wojskowych Państw Basenu Morza Bałtyckiego (BSMAC) od 1998 roku. Już dwukrotnie WSOWL była gospodarzem Konferencji BSMAC – w 2001 i 2010 roku. Każdorazowo czynnie uczestniczy także w pracach Stałej Grupy Roboczej⁵ i pozostałych grup działających w czasie konferencji zarówno poprzez udział w nich kadry dydaktyczno-naukowej uczelni, jak i podchorążych oraz studentów. Jest to niejako wynikiem realizacji głównych założeń i osiągnięcia celów, które określają BSMAC jako platformę:

- wymiany doświadczeń pomiędzy kierowniczą kadrą poszczególnych uczelni – uczestników BSMAC – w obszarze kształcenia kadr oficerskich na potrzeby sił zbrojnych poszczególnych państw członkowskich;
- tworzenia kandydatom na żołnierzy zawodowych możliwości pracy w środowisku międzynarodowym wśród studentów z zagranicznych uczelni wojskowych.

Z celów głównych opracowanych przez komitet założycielski, który stanowili członkowie Stałej Grupy Roboczej BSMAC, wyodrębniono cele pośrednie:

- zapoznanie uczestników konferencji z problematyką kształcenia kandydatów na żołnierzy zawodowych w innych armiach;
- przedstawienie struktury i zadań realizowanych przez inne, zagraniczne uczelnie wojskowe;
- zapoznanie uczestników z historią, tradycją i kulturą partnerskich uczelni oraz armii innych państw;

---

⁵ Stała Grupa Robocza BSMAC – to organ założycielski, który tworzą członkowie, eksperci poszczególnych uczelni członkowskich w zakresie programów kształcenia i współpracy międzynarodowej.

- doskonalenie nabytych umiejętności oraz zasad żołnierskiego zachowania się przez studentów wojskowych, ze szczególnym uwzględnieniem pracy i służby w środowisku międzynarodowym.

W roku 2010 Konferencja Uczelni Wojskowych Państw Basenu Morza Bałtyckiego odbywała się już po raz drugi we wrocławskiej uczelni. Instytucja ta mając doświadczenie w organizacji tego typu przedsięwzięć, wykorzystała sprawdzoną formułę organizacji i przebiegu konferencji składającą się z obrad plenarnych oraz prac w poszczególnych grupach roboczych do których należały:

- Grupa Rektorów-Komendantów,
- Stała Grupa Robocza (*Permanent Working Group*),
- Grupa Robocza Oficerów (*Working Group A*),
- Grupy Robocze Studentów i Słuchaczy (*Working Group B, Working Group C, Working Group D*).

Prace w grupach dotyczyły następujących zagadnień:

- Grupa Rektorów-Komendantów: dyskusja dotycząca bieżącej oraz przyszłej współpracy pomiędzy uczelniami;
- Grupa A (oficerowie): rola i miejsce kobiet – studentów uczelni wojskowych w siłach zbrojnych;
- Grupa B (studenci i słuchacze): wymagania fizyczne stawiane mężczyznom i kobietom w poszczególnych armiach, w tym studentom uczelni wojskowych;
- Grupa C (studenci i słuchacze): kobiety na stanowiskach dowódczych;
- Grupa D (studenci i słuchacze): rola uczelni wojskowych w budowaniu świadomości wielokulturowej.

Po zakończeniu prac w grupach roboczych, w ramach obrad plenarnych wnioski z prac nad każdym zagadnieniem były publicznie prezentowane i dyskutowane. Dawało to uczestnikom konferencji możliwość pracy wśród kolegów i koleżanek z zagranicy (w ramach grupy roboczej) oraz reprezentantom poszczególnych zespołów okazję zaprezentowania wyników prac nad zagadnieniami na forum plenarnym. Wartość tego typu aktywności, a także metody i formy prac w podgrupach stanowią znakomite doświadczenie dla uczestników, którymi w większości byli i wciąż są studenci z poszczególnych szkół wojskowych.

W 2011 roku odbyła się kolejna edycja Konferencji Uczelni Wojskowych Państw Basenu Morza Bałtyckiego, na terenie Offizierschule des Heeres⁶ w Dreźnie (Niemcy). Jest to szkoła oficerska kształcąca przyszłe kadry oficerskie na potrzeby wojsk lądowych niemieckiej Bundeswehry. Przygotowanie konferencji poprzedziło spotkanie robocze członków Stałej Grupy Roboczej BSMAC, podczas którego wypracowano koncepcję oraz temat

---

⁶ Z j. niemieckiego – Oficerska Szkoła Wojsk Lądowych.

konferencji. Tematem głównym było *Przygotowanie studentów wojskowych do służby w operacjach pokojowych*. Konferencję przeprowadzono według koncepcji obrad plenarnych i czynnego udziału uczestników w pracach poszczególnych grup roboczych. Zarówno podchorążowie, jak i oficerowie – członkowie pierwszej grupy roboczej (Working Group A) analizowali oraz porównywali systemy szkolenia i kształcenia poszczególnych państw członkowskich w celu ustalenia wspólnej płaszczyzny edukacyjnej, która w przyszłości mogłaby umożliwić wymianę studentów między uczelniami w tym obszarze tematycznym. Obrady podsumowała dyskusja nad wnioskami z analizy poszczególnych zagadnień.

W 2012 roku Konferencja Uczelni Wojskowych Państw Basenu Morza Bałtyckiego odbyła się w litewskiej Akademii Wojskowej im. Generała Jonasa Zemaitisa. Obrady otworzył wiceminister obrony Litwy Indre Pociute-Levickiene i komendant Akademii Wojskowej im. Generała Jonasa Zemaitisa pułkownik Eugenijus Vosylius. W trakcie sesji plenarnych uczestnicy brali udział w zajęciach seminaryjnych poszczególnych grup roboczych na temat bezpieczeństwa energetycznego we współczesnym świecie oraz zasad prowadzenia międzynarodowych operacji pokojowych. Szczególne miejsce podczas konferencji miała analiza struktur organizacyjnych poszczególnych uczelni biorących udział w konferencji, a także zapoznanie z historią i tradycjami poszczególnych szkół oficerskich i akademii wojskowych.

Podsumowując udział kadry i studentów WSOWL w konferencjach BSMAC, należy zauważyć, iż stanowi on niejako wartość dodaną do realizacji pięcioletniego procesu kształcenia podchorążych w uczelni. Na ile ta wartość przełoży się na poprawę efektów kształcenia w uczelni, dowiemy się po wykonaniu badań studentów i nauczycieli, którzy brali udział w tych przedsięwzięciach, a także ich dowódców, wykładowców i ekspertów zajmujących się poprawą jakości kształcenia w uczelni.

Współpraca międzynarodowa uwidacznia się również w niektórych elementach działalności szkoleniowej realizowanej w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych, która ma szeroki wymiar i jest realizowana na wielu płaszczyznach edukacyjnych. Jedną z nich jest szkolenie wysokogórskie wynikające z programów kształcenia poszczególnych roczników oraz specjalności wojskowych, w szczególności jednak w specjalności rozpoznawanie wojskowe. W ramach tej specjalności podchorążowie realizują największą liczbę godzin dydaktycznych z tego obszaru zarówno zajęć teoretycznych, jak i praktycznych. Poza wymiarem zajęć dydaktycznych realizowane są również dodatkowe zajęcia poszerzające wiedzę i umiejętności w ramach szkolenia wysokogórskiego organizowanego przez Sekcję Szkołań Wysokogórskich. Jest to jeden z wielu obszarów aktywizacji podchorążych w ramach sekcji i kół zainteresowań WSOWL. Według Statutu Sekcji

Szkoleń Wysokogórskich⁷ zajmuje się ona rozwijaniem zainteresowań studentów problematyką wysokogórską, aktywizacją słuchaczy, doskonaleniem umiejętności z zakresu technik wysokościowych, poruszania się w terenie górzystym, zjazdów w terenie nieprzygotowanym, orientacji w terenie górzystym oraz bytowania w zimie. Reprezentanci sekcji biorą także udział w zawodach międzynarodowych i szkoleniach wysokogórskich w kraju i poza granicami.

Jednym z takich przedsięwzięć są zawody międzynarodowe *Winter Survival 20...*⁸, organizowane przez Ministerstwo Obrony Narodowej Republiki Czeskiej. Są to zawody, w których udział biorą przygotowane zespoły z uczelni i szkół wojskowych różnych armii z obszaru Europy Środkowej, rywalizując w dyscyplinach, takich jak: poruszanie się i orientowanie w terenie górzystym, wspinaczka skałkowa, pokonywanie toru przeszkód, udział w akcjach ratowniczych, rzut granatem na celność, bytowanie w terenie przygodnym, a wszystko w trudnych warunkach zimowych – głębokim śniegu i skrajnie niskich temperaturach. Celem tych zawodów jest wyłonienie najlepiej przygotowanego zespołu, doskonalenie wcześniej nabytych technik wysokogórskich i survivalowych, szczególnie przydatnych w ramach szkolenia pododdziałów rozpoznania i piechoty górskiej, a także praca w środowisku międzynarodowym i zapoznanie uczestników z najnowszymi rozwiązaniami szkoleniowymi i technicznymi. Jest to bardzo wysoko oceniana forma szkolenia specjalistycznego podchorążych nie tylko przez wykładowców i przełożonych w poszczególnych szkołach wojskowych, lecz także możliwość nabycia specjalistycznych uprawnień przydatnych dla kandydatów ubiegających się o zdobycie pierwszego miejsca służby w wybranych jednostkach wojskowych. Wrocławska uczelnia bierze udział w tych zawodach od 2009 roku, przygotowując jeden lub dwa zespoły, w skład których wchodzi głównie podchorążowie z Sekcji Szkoleń Wysokogórskich.

W tym obszarze występuje również współpraca z Uniwersytetem Obrony w Brnie, czego wymiernym efektem są certyfikaty i uprawnienia, jakie zdobywają podchorążowie WSOWL podczas wspólnych szkoleń. Wiedza, umiejętności i doświadczenia są wykorzystywane przez podchorążych w dalszej służbie zawodowej po ukończeniu studiów i rozpoczęciu pracy na stanowiskach dowódczych. W maju 2011 roku w miejscowości Karlova Studantka w Czechach odbył się kurs weryfikacyjny dla instruktorów wspinaczki Armii Czeskiej organizowany przez uczelnię wojskową z Brna. Udział w kursie wzięli trzej podchorążowie – instruktorzy, członkowie Sekcji Szkoleń Wysokogórskich WSOWL, którzy z wynikiem pozytywnym ukończyli szkolenie oraz uzyskali uprawnienia instruktorów wspinaczki wysoko-

---

⁷ Statut określa zasady udziału w sekcji.

⁸ *Winter Survival 20...* – w zależności od edycji, np. 2010, 2011, 2012.

górskiej. Była to także okazja do wymiany doświadczeń na poziomie instruktorskim w zakresie technik wysokościowych oraz możliwości taktycznego wykorzystania tychże umiejętności do działania w terenie górzystym.

Kolejnymi szkoleniami, w których biorą udział studenci obu uczelni, są szkolenia organizowane przez Sekcję Szkoleń Wysokogórskich zarówno w miesiącach zimowych, jak i letnich na obszarach górskich w Polsce. Celem takich szkoleń jest doskonalenie umiejętności z zakresu prowadzenia działań w terenie wysokogórskim oraz wymiana doświadczeń pomiędzy kadrą szkoleniową prowadzącą zajęcia z tego obszaru w macierzystych uczelniach. Poza ww. uczestnikami zapraszani są często instruktorzy z wybranych jednostek wojskowych, uczestnicy wielu misji pokojowych i stabilizacyjnych. Przykładem tego typu przedsięwzięć było Międzynarodowe Zimowe Szkolenie Wysokogórskie zorganizowane w miesiącu lutym 2012 roku w Karkonoszach. Udział w nim wzięli podchorążowie wrocławskiej uczelni, Uniwersytetu Obrony w Brnie oraz Szkoły Oficerskiej z Dreżna. W szkoleniu uczestniczyli również żołnierze Oddziału Specjalnego Żandarmerii Wojskowej z Warszawy i 2. Hrubieszowskiego Pułku Rozpoznawczego. Program zajęć obejmował przeciwdziałanie podstawowym zagrożeniom w terenie wysokogórskim w okresie zimowym oraz podstawy lawinoznawstwa. Uczestnicy szkolenia budowali stanowiska alpinistyczne w śniegu i lodzie, uczyli się asekuracji lotnej oraz hamowania czekaniem po upadku w terenie eksponowanym⁹. Dla wszystkich była to okazja do nabycia lub doskonalenia umiejętności wykonywania wielogodzinnych marszów w terenie wysokogórskim w bardzo trudnych warunkach atmosferycznych z wykorzystaniem nart turowych oraz rakiet śnieżnych, a także wykonania i nocowania w jamach śnieżnych. Szkolenie zabezpieczali podchorążowie – instruktorzy sekcji, wsparci wyposażeniem przez firmy dolnośląskie. Była to dla nich także okazja do przekazania wiedzy specjalistycznej oraz doskonalenie umiejętności metodycznych w prowadzeniu zajęć i szkoleń w terenie górzystym.

W czerwcu 2012 roku podchorążowie Sekcji Szkoleń Wysokogórskich Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu zorganizowali w Szklarskiej Porębie *Międzynarodowe szkolenie wspinaczkowe*, w którym udział wzięli podchorążowie z Polski, Czech, Francji i Niemiec. Celem zajęć było trenowanie technik wspinaczki skałkowej, technik linowych, a ponadto wzajemna integracja kursantów z zagranicznych uczelni wojskowych. W czasie zgrupowania wszyscy uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z technikami linowymi wykorzystywanymi w Wojsku Polskim oraz wzięli udział w szkoleniu z zakresu medycyny pola walki zorganizowanego przez Ośrodek Szkoleniowy *Camp Raptor*, który tworzą członkowie Stowarzysze-

---

⁹ Krawędzie, stoki wklęsłe i proste, sfałdowania, niewielkie cyple, wały, garby, wzniesienia.

nia Żołnierzy Wojsk Specjalnych z Lublińca. Dało to uczestnikom unikalną możliwość nabycia umiejętności, które nie występują w programach kształcenia i szkolenia żadnej ze szkół wojskowych, z których wywodzili się kursanci.

Oprócz przedsięwzięć typowo szkoleniowych, w których udział biorą głównie studenci i kursanci, współpraca Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu z Uniwersytetem Obrony w Brnie ma miejsce również na płaszczyźnie wymiany studentów i nauczycieli akademickich w ramach programu Erasmus. Jest to bardzo przydatne narzędzie w procesie poprawy efektów kształcenia uczelni uczestniczących w tym projekcie. Studenci, uczestnicząc w zajęciach w zagranicznej uczelni, nabywają wiedzę z obszaru swoich zainteresowań, doskonałą sprawność posługiwania się językiem obcym na poziomie zaawansowanym oraz poznają kulturę i historię danego kraju. Nauczyciele i wykładowcy natomiast w sposób praktyczny doskonalą swoje umiejętności metodyczne i językowe, co przekłada się na podniesienie poziomu prowadzenia przez nich zajęć na uczelniach, w których są zatrudnieni na stałe.

Podsumowując, współpraca pomiędzy uczelniami z Brna i Wrocławia opiera się na czynnym udziale studentów i słuchaczy w projektach typowo szkoleniowych, mających na celu podniesienie poziomu wyszkolenia specjalistycznego oraz uzyskanie uprawnień przydatnych w dalszej służbie na stanowiskach dowódczych i szkoleniowych w jednostkach wojskowych. Ponadto doskonalenie umiejętności metodycznych i językowych kadry dydaktycznej oraz wymiana określonych rozwiązań dydaktycznych podczas wymiany międzyuczelnianej ma wpłynąć na poprawienie efektów kształcenia w uczelniach, a tym samym na lepszy „produkt”, jakim jest absolwent danej uczelni.

Współpraca wrocławskiej szkoły z partnerami zagranicznymi uległa znaczącej intensyfikacji po roku 2010. Warta krótkiej analizy jest współpraca ze szkołami wojskowymi z Drezna (Niemcy) i Saint-Cyr Coetquidan (Francja).

Ścisłą współpracę ze Oficerską Szkołą Wojsk Lądowych z Drezna (Ofizierschule des Heeres) WSOWL podjęła w roku 2010, podpisując porozumienie o współpracy. Był to pierwszy krok do zbliżenia się tych szkół wojskowych. Należy jednak podkreślić iż szkoła drezdeńska nie posiada statusu szkoły wyższej. Nie jest to jednak przeszkodą to tego, by prowadzić szeroką współpracę w różnych obszarach tematycznych. Szczególny jest obszar współpracy szkoleniowej, zarówno podchorążych oraz słuchaczy, jak i wykładowców i nauczycieli. Oba te obszary mają według zgodnej opinii komendantów szkół wpływać na poprawę efektów kształcenia i szkolenia studentów oraz słuchaczy.

W przypadku wspólnych przedsięwzięć, w których udział biorą wykładowcy, wartymi uwagi są zajęcia ze szkolenia strzeleckiego i ogólnowoj-

skowego. Jedne z nich miały miejsce w kwietniu 2012 roku. Był to rodzaj wspólnych zawodów sportowych, w których udział wzięli również słuchacze obu szkół w czteroosobowych zespołach mieszanych (po dwóch z każdej szkoły). Poprzedzono je szkoleniem na temat budowy i eksploatacji wybranych egzemplarzy broni, którą wykorzystano później w czasie strzelania.

Ponadto w listopadzie 2011 roku odbyły się wspólne zajęcia w formie podróży historyczno-wojskowej, której celem było przeanalizowanie i przedyskutowanie konkretnych rozwiązań taktycznych, które miały zastosowanie w czasie bitwy austriacko-pruskiej pod Lutynią¹⁰. Udział w zajęciach wzięli wykładowcy historii wojskowości i taktyki ogólnej obu szkół, którzy z uwzględnieniem poszczególnych etapów bitwy zapoznawali się z warunkami terenowymi, uszykowaniem wojsk oraz analizowali decyzje dowódców w kontekście aktualnej sytuacji na polu walki. Część zdobytej w ten sposób wiedzy trafiła do studentów i słuchaczy, gdyż dla reprezentantów wrocławskiej uczelni była to rzecz nowa, aczkolwiek jak podsumował ich udział Rektor-Komendant – bardzo pomocna w procesie kształcenia przyszłych kadr oficerskich.

W kwietniu 2011 roku w Oficerskiej Szkole Wojsk Lądowych w Dreźnie przebywała ponadto 16 osobowa delegacja oficerów i podchorążych WSOWL, której celem był udział w uroczystym otwarciu wystawy *Zachować pamięć. Praca przymusowa i niewolnicza obywateli polskich na rzecz III Rzeszy w latach 1939 – 1945*. Wystawę zorganizowała na terenie Offizierschule des Heere's (OSH) w Dreźnie Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie. Uroczystość rozpoczęła się w auli głównego budynku OSH, wypełnionej po brzegi zaproszonymi gośćmi oraz kadrą i słuchaczami. Przemówienia otwierające wystawę wygłosili komendanci WSOWL i OSH, jak również organizator wystawy. W części drugiej, przeznaczonej dla polskiej delegacji przedstawiciel Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie, szczegółowo przedstawił przybyłym zakres tematyczny wystawy. Na licznych planszach przedstawiono organizację pracy przymusowej i niewolniczej, różne aspekty zatrudnienia polskich robotników przymusowych, wysiedlenia, germanizację, sytuację dzieci robotnic przymusowych, rozterki związane z powrotem do kraju oraz powojenne drogi do pojednania. Udział studentów WSOWL w tym przedsięwzięciu wzbogacił ich wiedzę na temat pracy niewolniczej na terenie III Rzeszy, a także dał możliwość zapoznania się ze specyfiką niemieckiej szkoły wojskowej, jej infrastrukturą i bazą szkoleniowo-dydaktyczną.

Kolejnym przedsięwzięciem o charakterze cyklicznym, w którym biorą udział podchorążowie WSOWL w ramach współpracy z partnerem niemieckim jest wizyta zaproszonych delegacji ze szkół partnerskich, pod na-

---

¹⁰ Bitwa pod Lutynią miała miejsce 5 grudnia 1757 roku. Stoczyły ją wojska pruskie i austriackie.

zwą *International Week*. Odbywa się rokrocznie w drezdeńskiej szkole i ma na celu zapoznanie przyjezdnych gości ze specyfiką szkolenia i kształcenia kandydatów na oficerów różnych specjalności w wojskach lądowych Bundeswehry. Wrocławska uczelnia korzysta z zaproszenia co roku i przygotowuje delegacje w składzie – jeden oficer, dwóch podchorążych.

Nieco inny charakter ma współpraca z uczelnią wojskową z Saint-Cyr Coetquidan we Francji. Jest to uczelnia prowadząca szeroką współpracę z partnerami zagranicznymi, nie tylko z obszaru Europy Zachodniej i Środkowej, lecz także z wielu innych rejonów świata. Współpraca z francuską uczelnią ma wymiar głównie szkoleniowy ze względu na fakt, iż opiera się ona wyłącznie na wymianie studentów wojskowych. Szczególnie aktywną działalność w tym obszarze prowadziły obie uczelnie w roku 2012, w którym to na miesięcznym stażu szkoleniowym w WSOWL przebywało pięciu francuskich kadetów, natomiast trzech podchorążych z Wrocławia uczestniczyło w zajęciach dydaktycznych semestru zimowego w Saint-Cyr Coetquidan, zdobywając wiedzę i umiejętności pierwszego i drugiego roku studiów magisterskich¹¹. Podobną działalność w nieco mniejszym wymiarze prowadzono także w latach poprzednich.

Podstawowe wymagania systemu jakości kształcenia mające zastosowanie w stosunku do studentów i słuchaczy WSOWL

Troska o ciągle podnoszenie jakości kształcenia w uczelni, szeroka współpraca międzynarodowa, stosowne zapisy w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz postanowienia Deklaracji Bolońskiej¹² nałożyły obowiązek wprowadzenia we wrocławskiej uczelni rozwiązań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia oraz mechanizmów jej monitorowania i doskonalenia. W ujęciu systemowym działania te realizowane są od 2007 roku. Zostały zapoczątkowane uchwałą nr 28/2007 Senatu uczelni w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Na tej podstawie powołany został na okres kadencji Senatu: Pełnomocnik Rektora-Komendanta ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. Na Wydziale Zarządzania i Wydziale Nauk o Bezpieczeństwie oraz w Instytucie Dowodzenia powołani zostali pełnomocnicy dziekanów ds. jakości kształcenia. Senat uczelni podjął także uchwały dotyczące przyjęcia *Regulaminu Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich WSOWL* oraz *Zasad*

---

¹¹ Czwarty i piąty rocznik podchorążych WSOWL.

¹² Deklaracja Bolońska – wspólna Deklaracja Europejskich Ministrów Edukacji zebranych w Bolonii w dniu 19 czerwca 1999 roku, zobowiązujących się do utworzenia do 2010 roku wspólnego Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (*European Higher Education Area*).

i trybu przeprowadzenia ankiety wśród studentów dotyczącej oceny nauczycieli akademickich oraz zasięgnięcia opinii absolwentów o jakości kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia przewiduje przeprowadzanie stosownych przeglądów i ocen działalności podstawowej WSOWL, w trzech następujących obszarach:

- oceny warunków kształcenia;
- oceny sposobów kształcenia;
- oceny wykształcenia uzyskanego przez absolwentów.

W kategorii *Ocena warunków kształcenia* następuje analiza m.in. elementów, takich jak: dokumentacja procesu dydaktycznego; liczba nauczycieli akademickich z odpowiednim stopniem i/lub tytułem naukowym; liczba studentów przypadających na nauczycieli i liczebność grup studenckich, stan i odpowiednie wyposażenia techniczne sal dydaktycznych; informatyzacja procesu dydaktycznego i dostępność do Internetu; zasoby pozycji bibliotecznych, dostęp studentów do informacji o Uczelni; programy kształcenia; życie naukowe, kulturalne i sportowe.

Kategoria *Ocena sposobów kształcenia* obejmuje następujące obszary: spójność celów, narzędzi i rezultatów zawartych w misji; standardach i opisie sylwetki osobowej absolwenta; tworzenie planów studiów i programów kształcenia oraz zakresu udziału studentów w ich przekształcaniu; stopień przygotowania dydaktycznego, merytorycznego i naukowego nauczycieli do zajęć; sposób organizacji i prowadzenia zajęć dydaktycznych przez wykładowców; wymagania stawiane studentom i dyplomantom oraz metody sprawdzania zakładanych efektów kształcenia; czytelność, przejrzystości i obiektywności wszystkich procedur stosowanych w procesie kształcenia; udział studentów w ocenie procesu kształcenia, w tym w ocenie poziomu zajęć oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich; procedury i terminy dokonywania oceny jakości kształcenia w Uczelni.

Ocena wykształcenia uzyskanego przez absolwentów to przede wszystkim: ocena studentów na różnych etapach kształcenia (w szczególności po każdym roku studiów oraz semestrze); tematyka i poziom merytoryczny prac licencjackich i magisterskich; ocena absolwentów; monitoring ścieżki zawodowej absolwentów; opinie o absolwentach wypowiedziane przez podmioty zatrudniające (w przypadku absolwentów – żołnierzy zawodowych przez dowódców jednostek wojskowych).

Szczególną uwagę należy zwrócić na ostatnią kategorię – ocenę wykształcenia uzyskanego przez absolwentów. Monitoring ścieżki zawodowej absolwentów studiów wojskowych w WSOWL jest dla uczelni zadaniem w dużej mierze uproszczonym w porównaniu do procesu monitorowania ścieżki zawodowej absolwentów studiów cywilnych. Znacząca większość absolwentów studiów wojskowych po upływie kilku lat ponownie pojawia się w uczelni na kursach kwalifikacyjnych (na stopień porucznika lub kapitana) lub doskonalących, podczas których zbierane są od nich informacje doty-

czące ścieżki zawodowej oraz przydatności wiedzy i umiejętności nabytych podczas studiów w uczelni. Ponadto ze względu na miejsce zatrudnienia (Ministerstwo Obrony Narodowej) do czasu pozostawania w służbie zawodowej istnieje możliwość monitorowania ścieżki zawodowej absolwenta poprzez organy kadrowe resortu.

W konsekwencji powyższych ustaleń i prac zespołu powstał harmonogram stałych przedsięwzięć realizowanych w trakcie całego roku akademickiego mający na celu zdiagnozowanie faktycznego stanu jakości kształcenia w uczelni oraz wskazanie możliwości poprawy efektów kształcenia dla poszczególnych grup osobowych.

Należy jednocześnie wspomnieć o zewnętrznych elementach kontroli i poprawy jakości kształcenia, takich jak: Polska Komisja Akredytacyjna (powołana przez Sejm w roku 2001)¹³, czy wprowadzane do szkolnictwa wyższego Krajowe Ramy Kwalifikacji, które, ogólnie mówiąc, są metodą opisu kształcenia jakie polskie uczelnie oferują studentom. Ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej został poddany Wydział Zarządzania, którego działalność dydaktyczną i dydaktyczno-naukową w wyniku kontroli oceniono pozytywnie¹⁴.

Warto jednocześnie podkreślić fakt, iż wszystkie powyższe procedury kontroli jakości kształcenia oraz samooceny uczelni mają zastosowanie zarówno do studentów wojskowych – kandydatów na żołnierzy zawodowych, jak i studentów cywilnych pobierających naukę w WSOWL. Jest to system jednorodny, którego procedury stosowane są jednakowo w odniesieniu do studentów wojskowych, jak i cywilnych. W szczególności będzie się on różnił, jednak założenia oraz procedury działania tego systemu są jednakowe.

Wpływ udziału studentów wojskowych i słuchaczy WSOWL w międzynarodowych szkoleniach, konferencjach i seminariach naukowych na efekty kształcenia w uczelni

W celu udzielenia odpowiedzi na pytanie, jaki wpływ na ewentualną poprawę efektów kształcenia studentów wojskowych w WSOWL ma fakt udziału w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych autor przeprowadził badania empiryczne metodą badań sędów.

Pierwszą z nich jest badanie ankietowe uczestników zagranicznych przedsięwzięć szkoleniowych, a jego celem zebranie odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu udział w tych przedsięwzięciach wpływa, zdaniem an-

---

¹³ Początkowo nosiła nazwę Państwowa Komisja Akredytacyjna.

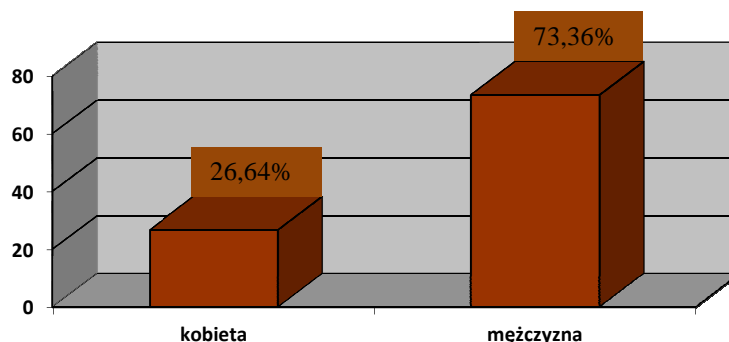
¹⁴ W roku 2011.

kietowanych, na poprawę efektów kształcenia w uczelni. Wyniki ankiety przedstawiono poniżej.

Pytanie 1.

Proszę podać płeć.

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent
kobieta	4	26,64 %
mężczyzna	11	73,36 %

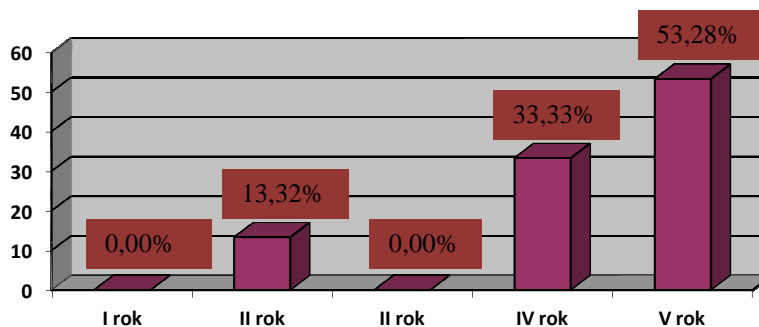

Wykres 1. Graficzna prezentacja wyników odpowiedzi na pytanie nr 1

Pytanie 2.

Proszę podać rok studiów w WSOWL.

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent
I rok	0	0 %
II rok	2	13,32%
III rok	0	0 %
IV rok	5	33,33%
V rok	8	53,28%

Wykres 2. Graficzna prezentacja wyników odpowiedzi na pytanie nr 2

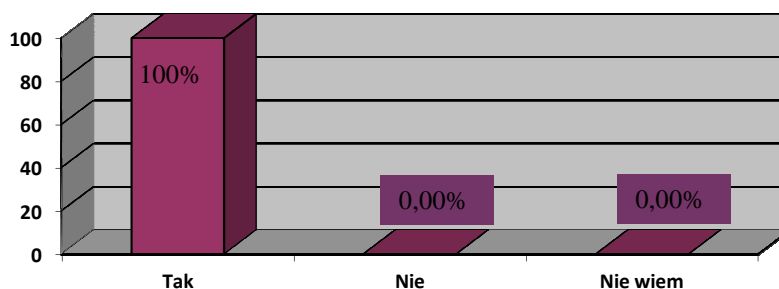
Wniosek 2.

Badanie dotyczyło głównie studentów studiów drugiego stopnia (czwarty i piąty rok studiów w WSOWL).

Pytanie 3.

Czy uważa Pan(i) że udział w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych ma wpływ na poprawę efektów kształcenia studentów w WSOWL?

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent
Tak	15	100,00%
Nie	0	0,00 %
Nie wiem	0	0,00%

Wykres 3. Graficzna prezentacja wyników odpowiedzi na pytanie nr 3

Wniosek 3.

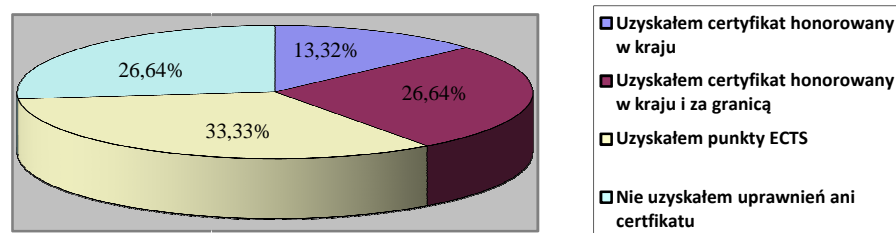
Wszystkie osoby poddane badaniu ankietowemu wyrażają opinię, iż udział w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych podczas studiów ma wpływ na poprawę efektów kształcenia w uczelni.

Pytanie 4.

Czy w ramach udziału w szkoleniach za granicą uzyskał(a) Pan(i) konkretne uprawnienia lub certyfikaty?

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent
Uzyskałem/uzyskałam certyfikat honorowany w kraju	2	13,32 %
Uzyskałem/uzyskałam certyfikat honorowany w kraju i za granicą	4	26,64%
Uzyskałem/uzyskałam punkty ECTS	5	33,33%
Nie uzyskałem/uzyskałam uprawnień ani certyfikatu	4	26,64%

Wykres 4. Graficzna prezentacja wyników odpowiedzi na pytanie nr 4

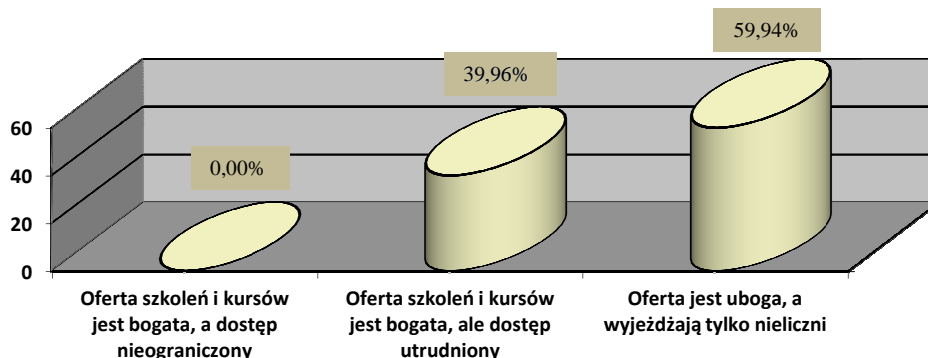
Wniosek 4.

Niespełna ¼ osób biorących udział w szkoleniach i kursach za granicą (73,26%) uzyskało certyfikaty lub punkty ECTS honorowane w kraju.

Pytanie 5.

Jak ocenia Pan(i) ofertę WSOWL w zakresie dostępu studentów do udziału w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych.

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent
Oferta szkoleń i kursów jest bogata, a dostęp nieograniczony	0	0,00%
Oferta szkoleń i kursów jest bogata, ale dostęp utrudniony	6	39,96 %
Oferta jest uboga, a wyjeżdżają tylko nieliczni	9	59,94%

Wykres 5. Graficzna prezentacja wyników odpowiedzi na pytanie nr 5

Wniosek 5.

Żaden z badanych nie uważa, aby oferta uczelni w zakresie dostępu studentów do udziału w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych była wystarczająca, a jej dostępność nieograniczona.

Drugą techniką badawczą zastosowaną przez autora do wstępnego zdiagnozowania problemu był wywiad ekspercki. Do prawidłowej oceny wpływu zagranicznych przedsięwzięć szkoleniowych na efekty kształcenia kandydatów na żołnierzy zawodowych w WSOWL badaniami objęto Prorektora do spraw dydaktyczno-naukowych, Prodziekana Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie oraz Szefa Sekcji Kontaktów Zagranicznych. Autor uznał, iż są to osoby, które sprawują bezpośredni nadzór nad procesem kształcenia, a także organizują i koordynują współpracę międzynarodową wszystkich komórek organizacyjnych uczelni, dlatego ocena przez nich wyrażona będzie mogła posłużyć zdiagnozowaniu problemu.

W tym kontekście opracowano kwestionariusz wywiadu, w którym zadano ekspertom następujące pytania:

1. Czy z punktu widzenia kierowniczej kadry uczelni udział studentów i słuchaczy w różnego rodzaju przedsięwzięciach szkoleniowych za granicami kraju ma jakikolwiek wpływ na sylwetkę przyszłego oficera – absolwenta uczelni? Jeśli tak, to jaki?

2. Czy udział studentów w procesie współpracy z partnerami zagranicznymi w obecnym kształcie jest wystarczający?

3. Jakie wymagania powinni spełniać kandydaci do udziału w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych?

4. Jakie trudności można zidentyfikować w obszarze współpracy międzynarodowej WSOWL?

5. Jakie kierunki rozwoju współpracy międzynarodowej szkoła zamierza rozwijać w przyszłości?

Badania przeprowadzone zostały w oparciu o kwestionariusz wywiadu wymagający wyrażenia osobistych opinii i poglądów ekspertów. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi sformułowano następujące wnioski:

Ad. 1.

W opinii ekspertów udział studentów i słuchaczy w różnego rodzaju przedsięwzięciach szkoleniowych za granicami kraju jest ważnym elementem przygotowania zawodowego i ma znaczny wpływ na sylwetkę przyszłego oficera – absolwenta uczelni. Obecnie służba wojskowa w coraz większym stopniu wiąże się z pracą w środowisku międzynarodowym. W czasie przedsięwzięć szkoleniowych poza granicami kraju podchorążowie nabierają niezbędnego doświadczenia do pracy w środowisku międzynarodowym, doskonałą nabyte w uczelni umiejętności oraz zdobywają przydatne do pracy zawodowej certyfikaty ukończenia kursów międzynarodowych lub punkty ECTS.

Ad. 2.

Udział studentów w procesie współpracy międzynarodowej z partnerami zagranicznymi w obecnym kształcie jest według ekspertów niewystarczający. Uczelnia prowadzi kampanię pozyskiwania nowych partnerów do współpracy międzynarodowej oraz poszerzania współpracy dwustronnej

z już istniejącymi uczelniami. W efekcie uczestnictwa w programie Erasmus otworzyły się dla uczelni nowe możliwości wzięcia udziału w międzynarodowych stażach i semestrach na uczelniach zagranicznych.

Ad. 3.

Kandydaci do udziału w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych powinni być rekrutowani spośród wszystkich studentów wojskowych, którzy zaliczyli pierwszy rok studiów. Wyjątkiem jest program kształcenia akademickiego realizowany przez ambasadę USA, w ramach którego studenci pierwszego roku studiów w WSOWL rozpoczynają jednocześnie studia na uczelni wojskowej w West Point. Ponadto ważnym aspektem jest znajomość przynajmniej jednego języka obcego (w zdecydowanej większości przypadków – języka angielskiego), a także pozytywna ocena kandydata wyrażona przez przełożonych (dowódcę kompani szkolnej lub dowódcę batalionu).

Ad. 4.

Głównymi trudnościami w rozwijaniu współpracy międzynarodowej WSOWL z partnerami zagranicznymi są:

1. Ograniczone środki finansowe, które uczelnia musi wygospodarować z własnego budżetu na udział studentów w przedsięwzięciach zagranicznych.

2. Intensywny proces kształcenia w ramach studiów pierwszego i drugiego stopnia, w tym także konieczność zaliczania rygorów w centrach szkolenia i w ramach praktyk zawodowych w jednostkach wojskowych.

3. Różnice programowe oraz specyfika sprzętu wojskowego wśród partnerów zagranicznych.

Ad. 5.

Uczelnia zamierza zintensyfikować współpracę z partnerami zagranicznymi w obszarze szkolenia i kształcenia wojskowego, a także zwiększać liczbę studentów wojskowych, którzy będą zdobywać wiedzę i umiejętności w ramach szkolenia kursowego. Ponadto większy odsetek przedsięwzięć będą stanowiły wymierne kontakty dla szkolenia wojskowego, takie jak szkolenia specjalistyczne, staże, praktyki, seminaria i konferencje naukowe itp.

Podsumowanie

Reasumując dotychczasowe rozważania i analizując powyższe wnioski ze wstępnych badań przedstawionych w artykule, należy stwierdzić, iż udział studentów wojskowych WSOWL w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych ma duży wpływ na poprawę efektów kształcenia w uczelni. Przez to należy rozumieć podniesienie stopnia przygotowania zawodowego absolwentów WSOWL do wykonywania zadań na pierwszym stanowisku

służbowym. Dobór szkoleń, seminariów, czy konferencji międzynarodowych jest wnikliwie analizowany przez odpowiednie organa uczelni odpowiedzialne za proces kształcenia i są rekomendowane do realizacji Rektorowi – Komendantowi, który podejmuje ostateczną decyzję w tym zakresie. Proces ten polega na identyfikacji i dogłębnej weryfikacji takich przedsięwzięć, które mają za zadanie poprawić efekty kształcenia studentów wojskowych we wrocławskiej uczelni. W tych przypadkach oznacza to:

a) weryfikację poziomu przygotowania językowego w zakresie znajomości języka angielskiego w obszarze słownictwa specjalistycznego i terminologii wojskowej oraz poprawę i doskonalenie sprawności językowych, takich jak: mówienie, słuchanie, czytanie, pisanie;

b) zdobycie doświadczenia w funkcjonowaniu w środowisku międzynarodowym – powoduje to, że absolwent WSOWL jest lepiej przygotowany do służby na stanowisku dowódcy plutonu. Większość absolwentów szkół wyższych (w tym także WSOWL) z reguły jest dobrze przygotowana pod względem teoretycznym, posiada jednak braki w przygotowaniu praktycznym – wszelkie dodatkowe doświadczenie uzyskane podczas nauki w uczelni podnosi poziom przygotowania zawodowego do wykonywania zadań służbowych;

c) uzyskanie uprawnień i certyfikatów, wykorzystywanych po ukończeniu szkoły oficerskiej w procesie szkolenia wojskowego na pierwszym stanowisku służbowym – potwierdzają ten fakt oceny dowódców oraz specjalistów pionów szkolenia, szczególnie w odniesieniu do szkolenia specjalistycznego pododdziałów rozpoznawczych, piechoty górskiej oraz jednostek wojsk specjalnych. Zdobyta w uczelni wiedza i umiejętności, a także uprawnienia i certyfikaty z zakresu np. wspinaczki wysokogórskiej, narciarstwa zimowego, długotrwałego przebywania w niekorzystnych warunkach atmosferycznych, orientacji w terenie górzystym i innych powodują, iż po objęciu obowiązków w jednostce wojskowej nie ma konieczności kierowania takiego dowódcy na kursy i szkolenia z tego zakresu.

Opinie ekspertów oraz wyniki badania ankietowego jednoznacznie wskazują na fakt, iż udział w zagranicznych przedsięwzięciach szkoleniowych ma duży wpływ na poprawę efektów procesu kształcenia, a tym samym podnosi wartość absolwenta tej uczelni, którego wiedza i kompetencje będą wielokrotnie poddawane konfrontacji podczas pracy i służby zarówno w kraju, jak i poza granicami państwa.

Kształcenie zawodowe jest odpowiedzialnym procesem, którego celem jest przekazanie uczniowi lub studentowi określonego zasobu wiedzy i umiejętności z danej specjalności. Podstawą tego procesu jest *wykształcenie ogólne, a jego wynikiem wykształcenie zawodowe, na które składają się zdobyta wiedza i umiejętności specjalistyczne, które w późniejszym*

czasie są wykorzystywane, doskonałe i rozwijane¹⁵. Wykształcenie oficera w danej specjalności nie jest ani proste, ani krótkotrwałe, gdyż obejmuje duży zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych na przyszłym stanowisku służbowym. Ponadto wymaga od kandydata wielu konkretnych cech osobowościowych, które pozwolą realizować zadania na najwyższym poziomie w różnych warunkach atmosferycznych i klimatycznych. Tak ważny jest więc odpowiedni poziom przygotowania zawodowego absolwentów WSOWL do realizacji zadań na pierwszym stanowisku służbowym.

Bibliografia

1. Ciekot K., *Funkcje ewaluacji w zapewnianiu jakości kształcenia w uczelniach wyższych*, Wrocław 2007.
2. Dukiewicz T. (red.), *Proces przygotowania specjalistycznego dowódcy plutonu rozpoznania na potrzeby wojsk lądowych i wojsk specjalnych*, Wrocław 2010.
3. Kupisiewicz Cz., *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2000.
4. Kuźniar R. (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe*, Warszawa 2012.
5. Nowakowska – Małusecka J. (red.), *Międzynarodowe prawo humanitarne: antecedencje i wyzwania współczesności*, Bydgoszcz 2010.
6. Szulc T. (red.), *Jakość kształcenia w szkołach wyższych*, Wrocław 2007.

THE INFLUENCE OF SELECTED AREAS OF INTERNATIONAL COOPERATION OF MILITARY ACADEMY OF LAND FORCES IN WROCLAW IN THE PERIOD OF 2010 – 2012 ON EDUCATIONAL EFFECTS IN THE SCHOOL

The author analyses the influence of military students' participation on training and educational undertakings for the educational process in the Military Academy of Land Forces in Wrocław. The analysis concerns the period of 2010 – 2012. In the second chapter, the author characterizes the academy's system of the quality of education. The third chapter presents the results of research, in which the author applied the questionnaire technique and used the expert surveys.

---

¹⁵ Cz. Kupisiewicz, *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2000, s. 30.

They explicitly showed the answer to the problem situation proving that the military students' participation in foreign trainings, conferences and seminars improves educational effects (skills) and expands the graduates' work experience in an international environment.